

delse af borgerlig Ære, vil aflægge en falsk Ed og afgive en falsk Forklaring, hvad enten han er troende eller ikke-troende. Det kan ikke være nogen Tvivl underkastet, at der gaar mange Mennesker om i vort Samfund, som have det ganske smaat med Troen, men i hele deres borgerlige Færd staa saa meget til Troende, som man overhovedet kan tænke sig, at nogen staar til Troende. Paa den anden Side er der mange religiøse Folk, mange Folk, der, enten de ere kristne, eller hvilken som helst Religion de bekende sig til, saa dog have en Ære og en Samvittighed, men maaske en meget mør Ære og en meget mør Samvittighed.

Hvis vi skulle ordne disse Forhold, skulle vi ordne dem saaledes, at Eden faar stærk bindende Form, men den skal være ens for alle, enten det bliver Vidne- eller Løfteed. Efter det ærede Medlems Forslag ville vi netop ikke kunne binde den, som særlig trænger til at bindes. Vi kunne ikke se Folk ind i Sjælen og se, hvem der trænger til at bindes, og vi maa derfor se at finde en Form, der binder saa stærkt som muligt. Den foreslaaede Formular finder jeg derfor ikke fyldestgørende; at en Mand lover og sværger paa Ære og Samvittighed, behøver ikke at sige ret meget, thi vedkommende kan jo, som jeg før bemærkede, have en meget mør Ære og en meget mør Samvittighed, som han meget godt kan finde sig til rette med, og vi have i vor Religionshistorie mange Eksempler paa, at Folk falde atter og atter, men ved at angre faa Rehabilitation for deres tidligere Synder og atter komme til Ære og Værdighed blandt de troende. Jeg mener derfor, vi maa føje noget til den Formular, som er foreslaaet, og bør sætte noget ind, som binder alle, idet vi finde noget, der er enhver helligt. Det kunde vi gøre ved det, der allerede er antydet, nemlig ved at tilføje: „ved alt, hvad der er mig dyrebart og helligt“, thi skulde der i det borgerlige Samfund under dettes nuværende Kulturudvikling findes et Menneske, for hvem intet er dyrebart og helligt, saa er der ikke noget at stille op med det Menneske, og vil han ikke med det gode holde Ord og sige Sandhed, gør han det ikke, fordi han har afgivet et Løfte paa Ære og Samvittighed. Men er

der noget, der er ethvert Menneske dyrebart og helligt, saa tror jeg, man vil finde i denne Formular en god og nyttig Ballast. Men jeg tilføjer, jeg er ingen Tilhænger af at indføre Løfteeden og beholde Vidneeden eller at afskaffe Vidneeden, før vi have fundet noget, der er fuldt saa stærkt bindende for alle som den nuværende Ed.

K. Bjerre: Jeg vil gerne tillade mig at anbefale det foreliggende Lovforslag til velvillig Behandling. Det er muligt, at der kan findes en bedre Formular, det kan jo drøftes, og i den Henseende er jeg ikke fri for at hælde til den Mening, som blev udtalt af den sidste ærede Taler, at Udtrykket: jeg sværger ved alt, hvad der er mig helligt og dyrebart, er det naturligste og det rummeligste. Er der nogle, for hvem der er noget i Himlen, som er helligt og dyrebart, saa kan han tænke paa det, og er der nogen, for hvem der er noget paa Jorden, som er helligt og dyrebart, saa kan han tænke paa det, men jeg vil i alle Tilfælde, enten der indføres en Ed under denne Form eller under Formen: paa Ære og Samvittighed gerne medvirke til at faa den religiøse Ed bort under alle Forhold.

Ærede Medlemmer kunne maaske erindre, at jeg den Gang, da Retsreformen var til en kort Behandling her i Tinget først paa Samlingen, indbragte en Resolution, der var vedtagen af et Præstekonvent, gaaende ud paa at henstille, at vi komme helt bort fra den religiøse Ed, eller i alle Tilfælde faa Edsformularen forandret. Jeg hilser derfor dette Forslag med Glæde og haaber, det maaske kunde bringe os et Skridt videre. Det er af stor Betydning, fordi det er tidt og mange Gange, at Folk komme galt af Sted med Hensyn til Eds-aflæggelsen. Ganske særlig vil jeg tillade mig at fremhæve den religiøse Betydning af en anden Ed. Det er efter min Mening meget vigtigt, om vi kunde komme bort fra at betragte Kristendommen som en Slags Overpolitimester, og al Anvendelse af Religionen til at forskrække Folk med bibringer jo Folk den Forestilling, at Kristendommen er et Slags Overpoliti. Det styrker Folk i den Opfattelse, at det er omtrent med Kristendommen som med Hertugen af Alba, da han kom til Neder-